

Kunstnerprofil: Bombino

– Festen foran moskeen

Af Mikkjøl Olsen og Jens Kristian Dreyer

Langt ude i Saharaørkenen står et band bestående af tuareg-nomader og spiller, hvad der egentlig er en sammensmeltning af rock 'n' roll og berbermusik. Foran en moské. På en scene lavet af ler. Tre musikere med kjortler, hovedbeklædning, Fender-guitarer og et noget hampert trommesæt er, sammen med en håndfuld dansende, i gang med at fejre, at de er taget til nåde af den lokale sultan af Agadez og er tilbagevendt til hjemlandet Niger. Den unge guitarist og sanger Omara "Bombino" Moctar danser og spiller på livet løs, og guitaren fremkalder lyde, som ikke før har lydt i det sandede landskab omkring dem. Se klip fra koncerten her:

<http://www.youtube.com/watch?v=fzWBow00AeA>

Bombino Foto: Christian Klintholm

Tuareg-folket er et vestafrikansk mindretal og nomadefolk, der længe har søgt uafhængighed fra de stater, der omgiver dem: Mali, Niger, Libyen, Burkina Faso og Algeriet. Tuaregerne forsøgte sig med oprør i Niger og Mali i hhv. 1916 og 1962, uden held. Ansporet af tørke og hungersnød bryder det tredje Tuareg-frihedsoprør ud i lys lue i 1990, og det tvinger en kun 10 år gammel Omara til at flygte sammen med sin familie i eksil i Algeriet. Læs mere om tuareg-folket her: http://en.wikipedia.org/wiki/Tuareg_people

De traditionelle sange er blevet holdt i live blandt det spredte folk. Da få er i stand til at læse og skrive, holder man kontakten til venner og slægtninge, der sidder i flygtningelejre i hele Nordafrika, ved lige ved at sende kassettebånd med hilsner til hinanden. Båndene indledes typisk med et stykke traditionel tuareg-musik, og på denne måde præsenteres den unge Omara for sit folks musik trods et liv i eksil. Det og den Mali-fødte blues-guitarist Ali Farka Tourés musik

(<http://www.youtube.com/watch?v=LBDU6XtAoWk&feature=related>) udgjorde nærmest soundtracket til Omaras barndom, erindrer han senere. Da han senere boede i Libyen som flygtning, så han for første gang videoer med Jimi Hendrix og var helt betaget. Den måde, instrumentet fungerede som en tilføjelse til kroppen, og at instrumentet kunne udtrykke noget, var fantastisk, syntes han.

Kunstnerprofil: Bombino

Da Omara og familie vender tilbage syv år senere er alt forandret: Agadez kan ikke længere tiltrække turisme på grund af ødelæggelser, og det får voldsom betydning for lokalsamfundet. Omara er ikke længere en dreng, men er nu teenager, og sidst, men ikke mindst: Han er begyndt at interessere sig for at spille guitar. Et instrument, som er ildeset og anses for rebelsk af den nigerske regering. Han danner et band under navnet Bombino, som er hans kælenavn, givet til ham af hans guitarlærer.

Den musik, Bombino spiller, som bl.a. dokumenteres på deres første plade "Agamgam" fra 2004, er udtryk for en blanding af gammelt og nyt. Det gamle, nomadernes musik, har samme etniske ophav som berbernes trommecirkler og lyder dronende – altså, hvor musikken bliver i samme akkord – og til tider meditativt. De fleste sange bygger på den gyngende takamba-rytme, som er gennemgående i meget tuareg-musik (<http://www.youtube.com/watch?v=61Ucw830fDU>) og som også i Bombinos musik ofte spilles på den runde, udhulede calabash-tromme. <http://www.youtube.com/watch?v=x7VHEqSNNz8>

Vestlig påvirkning har betydet en fusion af vestlig og afrikansk musik og import af vestlige instrumenter. Nu er der Fender el-guitar og rocktrommesæt koblet med tuareg-sang, djember, calabash, tendé-tromme, håndklap og dronestrenginstrumenter.

Imens Bombino tager sine første spæde skridt som band i slutningen af forrige årtusind er et andet tuareg-band, Tinariwen (<http://www.youtube.com/watch?v=1ij7nm7UYpU&feature=related>), ved at få fodfæste internationalt og deres succes ansporer Omara & co. til at satse på en professionel karriere. Men de politiske spændinger ulmer atter mellem tuaregerne og den nigerske regering. I 2007 bryder det fjerde tuareg-oprør ud. Omara og bandet tager del i oprørshandlingerne, hvilket koster to af hans bandmedlemmer livet, og Omara tvinges atter til at flygte fra Agadez. Først i 2010 kommer fortællingen om Bombino til en foreløbig konklusion, da der bliver sluttet fred imellem den nigerske regering og tuaregerne, og Bombino kan vende hjem til Agadez.

Bluesguitar har længe haft fat i området omkring Sahara med navne som Ali Farka Touré, men der er nu opstået en ny musikalsk subgenre: Desert Rock 'n' Roll, som er eksemplificeret ved bands som Terakaft (http://www.youtube.com/watch?v=gikraRhWuDw&feature=results_main&playnext=1&list=PLD3E82C957C5405DF), Tinariwen og selvfølgelig Bombino. Omara og band nyder en nærmeste helteagtig status blandt Tuareg-folket, dels på grund af musikken og dels for deres deltagelse i frihedskampen. Festen ved foden af moskéen fejrer ikke kun deres tilbagevenden, men også en ny begyndelse med en ny musik. Drengen Omara, der forlod sit hjem to gange på grund af oprør imellem hans folk og regeringen i det land, de levede i, vender hjem som manden Bombino med en guitar og sange med et budskab om fred.

Læs et interview med Bombino i National Geographic her:

http://worldmusic.nationalgeographic.com/view/page.basic/article/content.article/bombino_interview/en_US;jsessionid=1D0A283A06075457A647D3E59401E9AF

Kunstnerprofil: Bombino

Links:

http://en.wikipedia.org/wiki/Ali_Farka_Touré

<http://www.youtube.com/watch?v=LBDU6XtAoWk&feature=relmfu>

http://en.wikipedia.org/wiki/Tuareg_people

<http://www.youtube.com/watch?v=61Ucw830fDU> (ur-takamba)

<http://www.youtube.com/watch?v=OPI63Te1Fo&feature=related> (pop-takamba)

<http://www.youtube.com/watch?v=IKIVy8zLJ8w> (Den engelske rocksanger Robert Plant er meget inspireret af de nye tuaregbands og har selv indspillet et nummer i takamba-rytme. Nummeret hedder bare 'Takamba')

Et andet tuaregband: Tamikrest: <http://www.youtube.com/watch?v=ulJx1XXQw4U&feature=related>

Takamba Rytme: <http://www.youtube.com/watch?v=x7VHEqSNNz8>